



Dr hab. Joanna Rokita-Jaśkow, prof. UP
Uniwersytet Pedagogiczny, Kraków
Instytut Filologii Angielskiej

20.09. 2023

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Bogusławy Gosiewskiej-Turek pt. „*The impact of multisensory second language instruction on self-efficacy in students with developmental dyslexia*”

(Wpływ nauczania polisensorycznego na samoskuteczność uczniów z dysleksją rozwojową uczących się drugiego języka)

Znajomość języka obcego, w szczególności angielskiego, jest obecnie zjawiskiem tak powszechnym, że nie zauważa się możliwych trudności, jakie niektórzy uczniowie mogą posiadać w opanowaniu języka, a które wynikają z wrodzonych uwarunkowań. Jedną z takich trudności w uczeniu się jest dysleksja rozwojowa, której poświęcona jest rozprawa doktorska mgr Bogusławy Gosiewskiej-Turek. W szczególności rozprawa ta dotyczy kwestii wpływu nauczania polisensorycznego na samoskuteczność uczniów z dysleksją rozwojową. Nauczanie polisensoryczne polega na jednoczesnej aktywacji kanałów wzrokowego, słuchowego oraz kinestetycznego w trakcie opanowywania języka obcego, a w połączeniu z przekonaniem uczniów o ich własnej samoskuteczności w podejmowaniu określonych działań edukacyjnych może skutkować zwiększonymi osiągnięciami w nauce języka obcego. Tak sformułowany problem badawczy uważam za nowatorski, a sam wybór tematyki pracy za niezwykle pożądany, gdyż wciąż jest mało prac empirycznych poświęconych dysleksji, szczególnie w odniesieniu do uczniów nastoletnich, o których traktuje praca, a którzy wcześniej być może nie otrzymali stosownej pomocy dydaktycznej. U progu dorosłości i przed koniecznością zdania egzaminu dojrzałości z języka obcego muszą oni jednak podjąć działania zwiększające ich skuteczność w uczeniu się, czemu mogą posłużyć m.in. zaproponowane przez Autorkę rozwiązania dydaktyczne.

Niniejsza rozprawa składa się z pięciu rozdziałów, trzech teoretycznych, jednego opisującego projekt badawczy i piątego zawierającego konkluzję z przeprowadzonego

badania oraz omówienie implikacji dydaktycznych. Tak skonstruowany układ pracy uważam za spójny i logiczny. Dodatkowo praca zawiera obszerny spis aktualnej bibliografii oraz załączniki, w sumie licząc 213 stron. Każdy rozdział poprzedzony jest wstępem sygnalizującym poruszane w nim zagadnienia, które mają bezpośrednie przełożenie na czynniki ujęte w projekcie badawczym.

Rozdział pierwszy koncentruje się na teoretycznych podstawach koncepcji dysleksji rozwojowej, etymologii, typologii i definicjach dysleksji, po których następuje omówienie cech oraz diagnozy i terapii dysleksji rozwojowej. Autorka przytacza także najczęściej stosowane techniki pracy w nauczaniu uczniów z dysleksją w ogóle, a także w nauczaniu języka obcego. W rozdziale drugim omówiono teoretyczne podstawy poczucia własnej skuteczności w przyswajaniu języka drugiego. Autorka przedstawia definicje, pochodzenie pojęcia w kontekście wybranych teorii, w szczególności teorii społecznego uczenia się Alberta Bandury. Opisuje również procesy związane z poczuciem własnej skuteczności w kontekście szkolnym i w przyswajaniu języka obcego. Rozdział trzeci rozpoczyna się od przeglądu badań nad nauczaniem języka obcego uczniów z dysleksją i nauczaniem wielozmysłowym, a następnie opisuje badania nad poczuciem własnej skuteczności w nauce drugiego języka u uczniów z dysleksją.

Zawartość rozdziałów teoretycznych jest poprawna pod względem merytorycznym, dowodzi dogłębnej znajomości tematu i rzetelnego przeglądu literatury źródłowej. Na wyróżnienie zasługuje fakt, że wszystkie treści mają bezpośrednie powiązanie z projektem badawczym i odniesienia w dyskusji, co czyni pracę wyjątkowo spójną i syntetyczną.

Rozdział czwarty przedstawia przeprowadzony projekt badawczy. W rozdziale tym scharakteryzowano uczestników badania, zastosowane narzędzia badawcze, procedurę i wyniki badania. Projekt badawczy stanowi studium przypadku dwojga nastoletnich uczniów ze stwierdzoną dysleksją rozwojową poddanych pedagogicznej interwencji, jaką był kurs nauczania wielozmysłowego. Badaczka niezwykle dokładnie opisała zawartość poszczególnych lekcji, które same w sobie stanowią cenną wartość dydaktyczną dla wszystkich nauczycieli pracujących z uczniami z dysleksją. Badaczka postawiła sobie za cel empiryczne sprawdzenie skuteczności nauczania polisensorycznego. W świetle przedstawionych wyników cel ten został osiągnięty, gdyż badani w toku interwencji dydaktycznej poprawili swoje umiejętności na testach językowych. Ponadto badaczka zanotowała wzrost poczucia ich własnej skuteczności, co wskazuje, że uczniowie z dysleksją są w stanie osiągnąć sukces w nauce języka obcego, jeśli dostaną wyraźne wytyczne, jak pracować nad językiem i jeśli widzą widoczne efekty swojej pracy. Taka postawa jest

niezwykle istotna, gdyż uczniowie z trudnościami w uczeniu się zbyt często rozwijają w sobie poczucie wyuczonej bezradności, które w dużej mierze stanowi powód niepowodzeń edukacyjnych. Ostatni rozdział, piąty, reasumuje cele rozprawy, wskazuje kierunki przyszłych badań, w tym także w odniesieniu do stosowanej metodologii, a także zalecenia dotyczące pracy dydaktycznej z uczniami z dysleksją.

W odniesieniu do części empirycznej podkreślić należy niezwykle skrupulatny i transparentny opis samego badania, dbałość o jego etyczny wymiar, świadomość ograniczeń płynących z zastosowania metody studium przypadku. Autorka dowiodła, że jest badaczką dojrzałą i rzetelną, świadomą celowości swoich działań dydaktycznych. Nie mam uwag, co do sposobu przeprowadzenia badania, analizy i prezentacji wyników. Uważam, że zostało one poprawnie zaplanowane i zaprezentowane. Pewien niedosyt budzi jedynie mała liczba badanych (tylko dwie). Wspomniany walor dydaktyczny rozprawy uważam za szczególnie wyróżniający aspekt pracy.

Pod względem językowym praca jest napisana starannie, w stylu akademickim, bez poważniejszych błędów językowych. Jediną poważniejszą usterką jest kilkakrotne użycie słowa 'researches', zamiast „research”. Rzeczownik ten nie jest stosowany w liczbie mnogiej.

Reasumując uważam, że rozprawa doktorska mgr Bogusławy Gosiewskiej-Turek spełnia warunki określone w art.13.1. ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym tj. stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, a Doktorantka wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną w zakresie językoznawstwa oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Tym samym wnoszę o dopuszczenie mgr Bogusławy Gosiewskiej-Turek do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Kraków, 20.09.2023.

Bogusława Gosiewska-Turek